Sadnja dreves v urbanih okoljih

Prof. dr. Tom Levanič
Gozdarski inštitut Slovenije & FAMNIT

Substrat

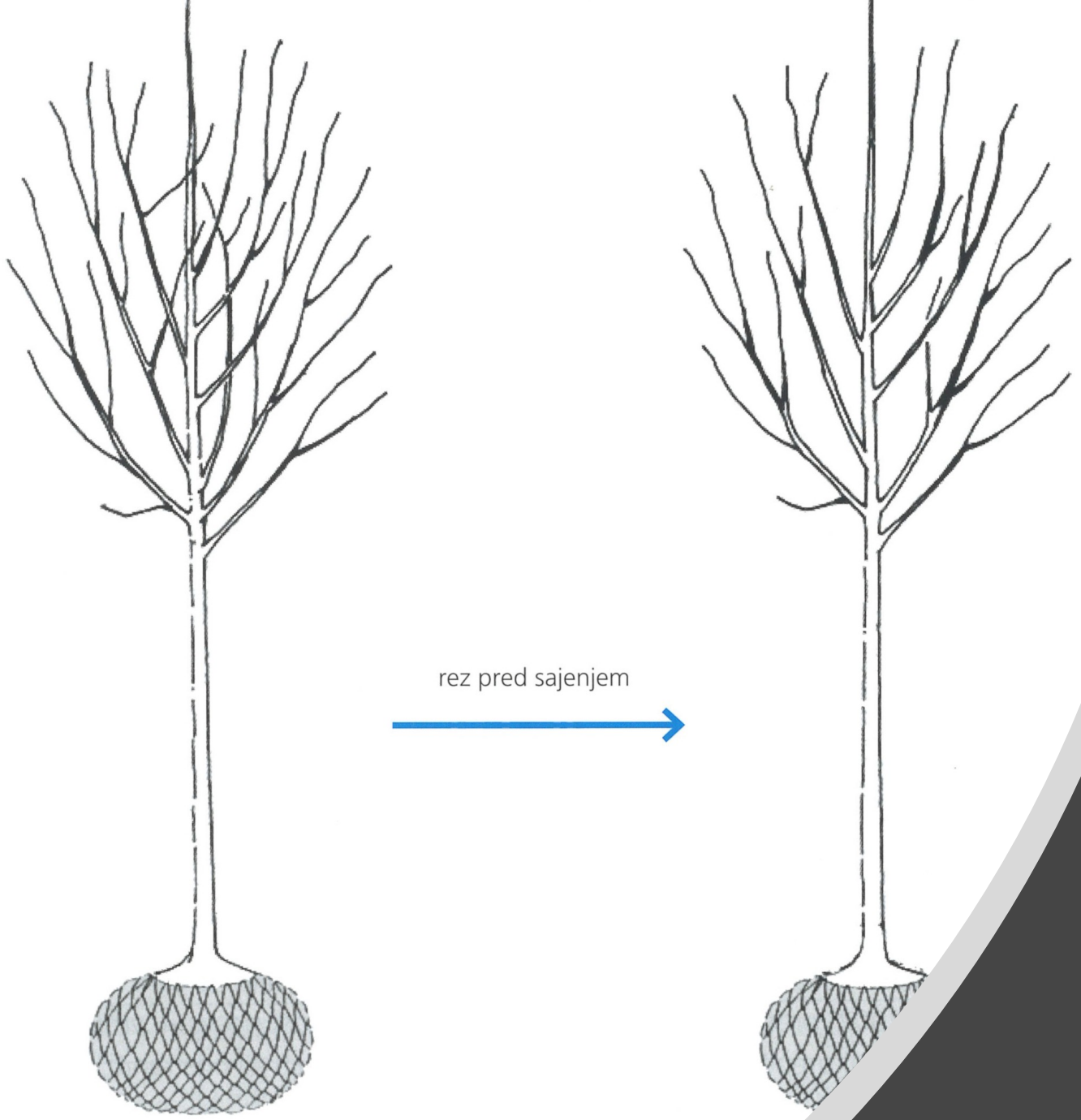
- prilagojen drevesni vrsti, ki jo sadimo
  - pH, vlažnost, delež organskega in mineralnega materiala
  - ustrezna tekstura in struktura tal
  - primerna prezračenost tal in sredstva za zadrževanje vlage (npr. perlit)
  - mešanica organskega in mineralnega substrata, v nevtralnem do rahlo kislem območju.
  - Nekatera drevesa ne prenesejo kislih tal – bazičen substrat
- lahko se uporabljajo reciklirani material, če ne vsebujejo rastlinam škodljivih susbtanc (npr. težkih kovin)
- delež drobno granuliranega peska poveča prepustnost in preprečuje preveliko zbitje tal
- Dodajanje mikoriznih gliv, založno gnojenje oz. kompost

Substrati

- Substrat A
  - vsestransko uporaben
  - Več organskega materiala, manj mineralnega
  - ni nosilen, sadilne jame ne smemo prekriti s tlakom
  - vgradnja do globine 1.5 m, prenese manjše obremenitve (npr. občasno hojo)
- Substrat B
  - samonosen substrat, sadilno jamo lahko prekrijemo s tlakovci, primeren je za lažji promet (pločniki, občasno gasilci), ni primeren za neposredno nanašanje ob korenine drevesa, lahko pa se ga daje okoli oz. nad substrata A.
  - Več mineralnega dela in manj organskega, večji delež skeleta

Pred sadnjo

Rez pred sajenjem

Vsaka sadika mora imeti svoj potni list

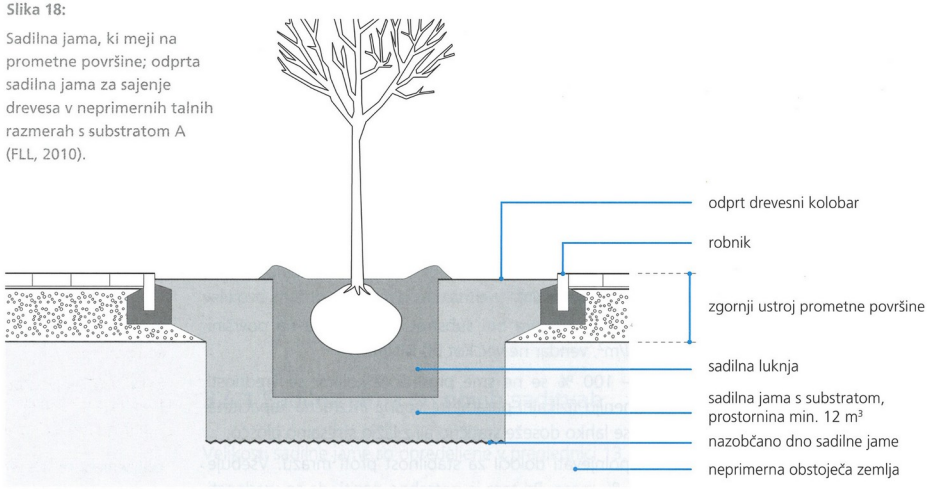
Priprava sadilne jame

O sadilnih jamah

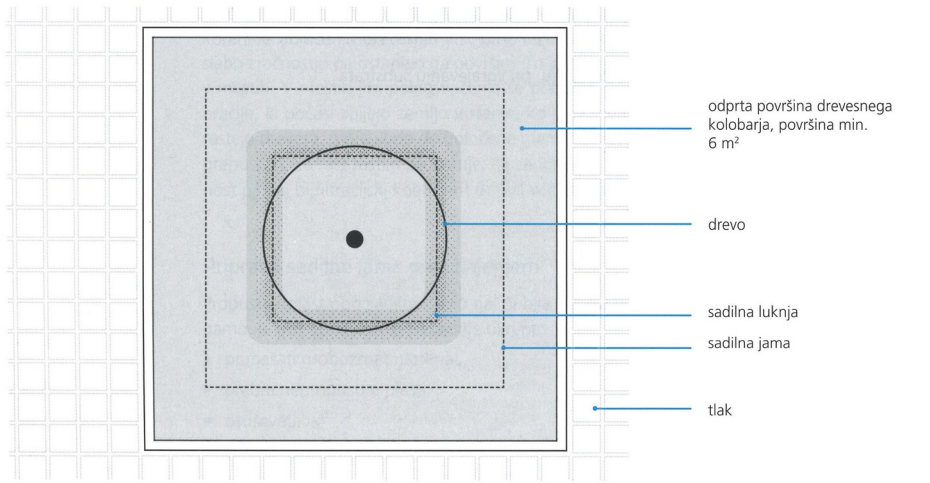
- morajo biti dovolj velike
- idealna sadilna jama za manjša drevesa – 12m^2, globina do cca 120 cm, volumen cca. 15m^3
- za drevoredna drevesa – pa se predvideva večja površina – 24m^2
- prepustna plat pod sadilno jamo naj ima vsaj 0.5m sicer je potrebno dodati drenažni material ali prebiti nepropustno plast
- pred sadnjo se tla sadilne jame nazobča (z bagrom)

Izvedbe sadilnih jam – neprimerna tla

Slika 18:
Sadilna jama, ki meji na prometne površine; odprta sadilna jama za sajenje drevesa v neprimernih talnih razmerah s substratom A (FLL, 2010).

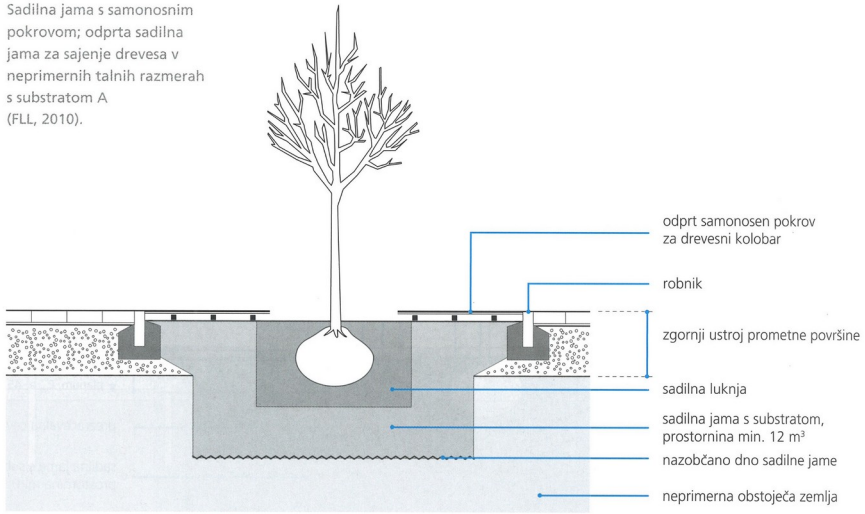

PREREZ

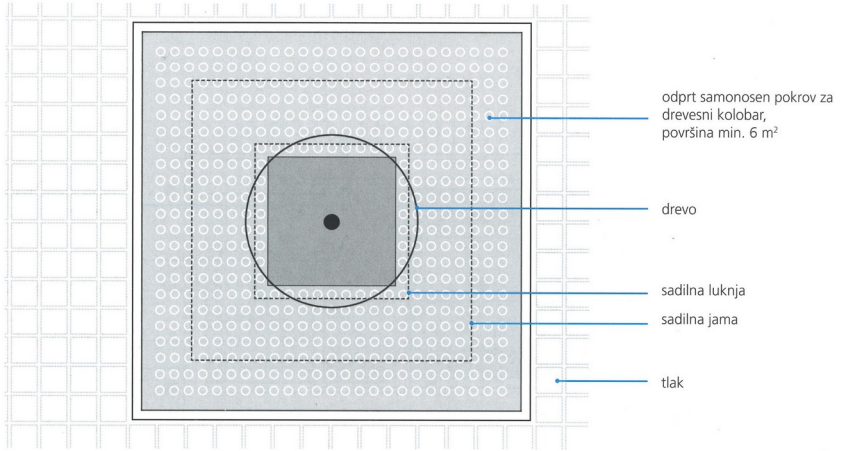

TLORIS

Slika 19:
Sadilna jama s samonosnim pokrovom; odprta sadilna jama za sajenje drevesa v neprimernih talnih razmerah s substratom A (FLL, 2010).

PREREZ

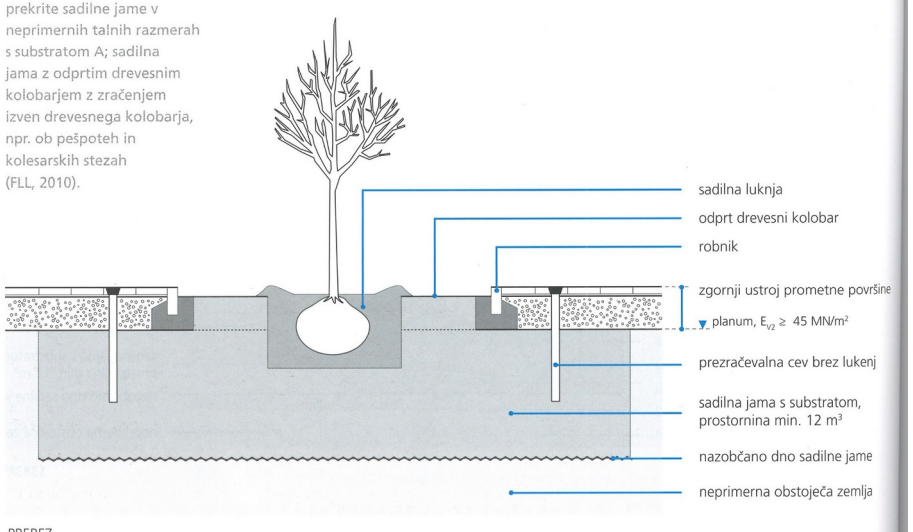

TLORIS

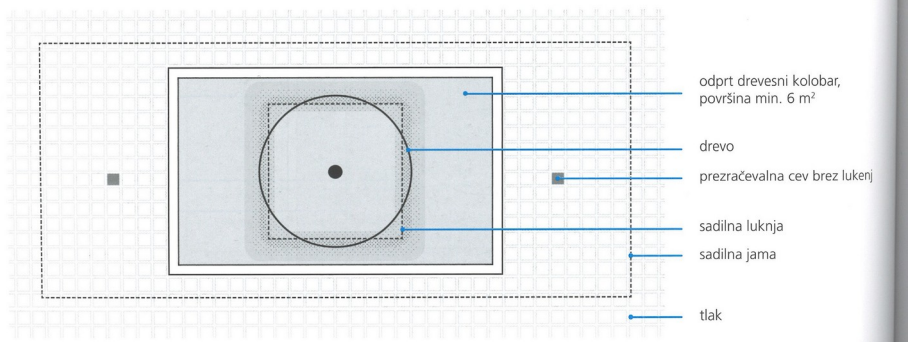
Izvedbe sadilnih jam – neprimerna tla + zračenje

Slika 20:

Površinsko prezračevanje prekrite sadilne jame v neprimernih talnih razmerah s substratom A; sadilna jama z odprtim drevesnim kolobarjem z zračenjem izven drevesnega kolobarja, npr. ob pešpoteh in kolesarskih stezah (FLL, 2010).

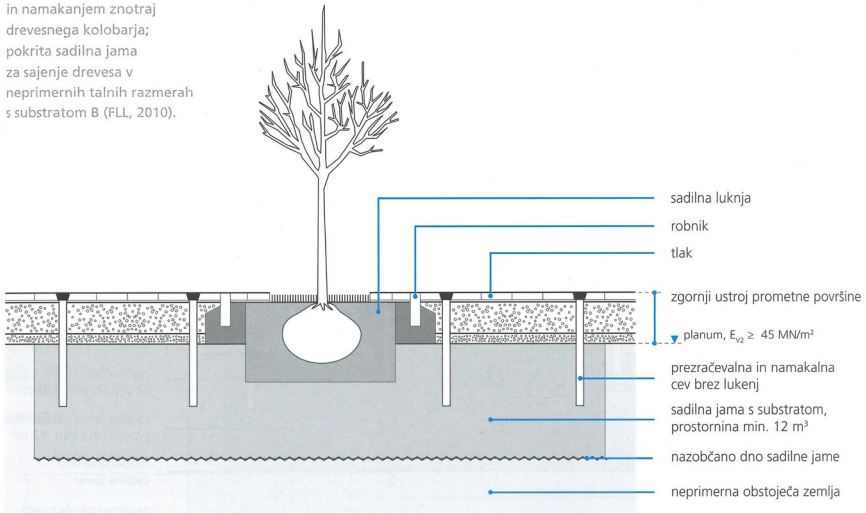
PREREZ

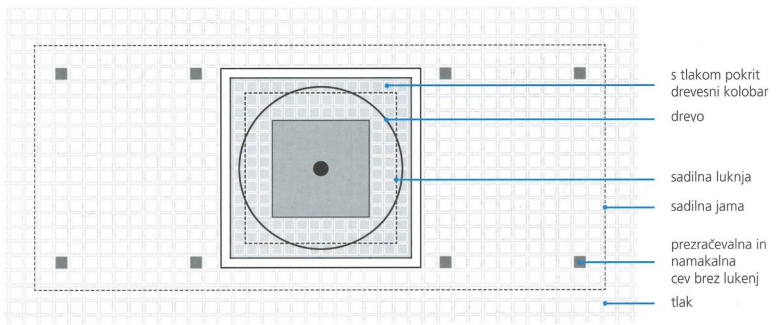
TLORIS

Slika 21:

Sadilna jama s pokritim drevesnim kolobarjem ter urejenim prezračevanjem in namakanjem znotraj drevesnega kolobarja; pokrita sadilna jama za sajenje drevesa v neprimernih talnih razmerah s substratom B (FLL, 2010).

PREREZ

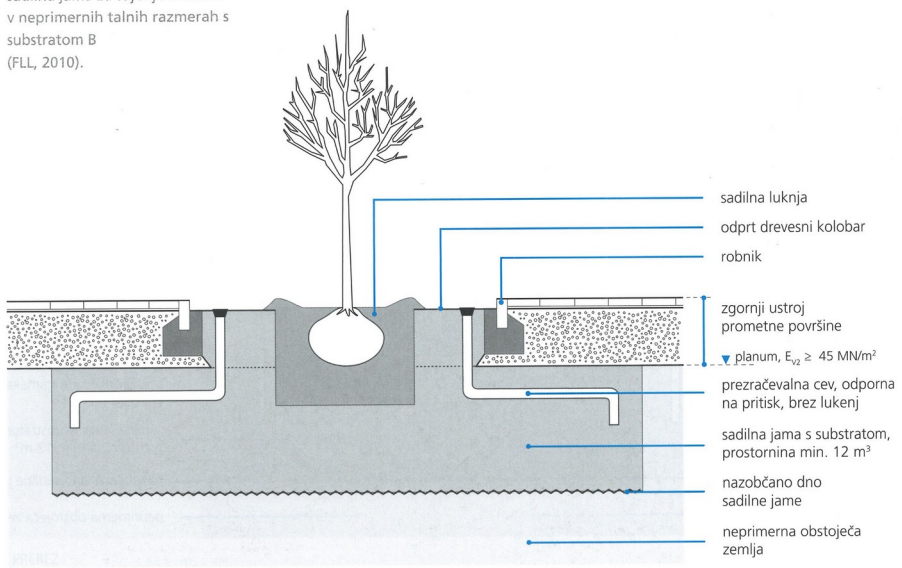

TLORIS

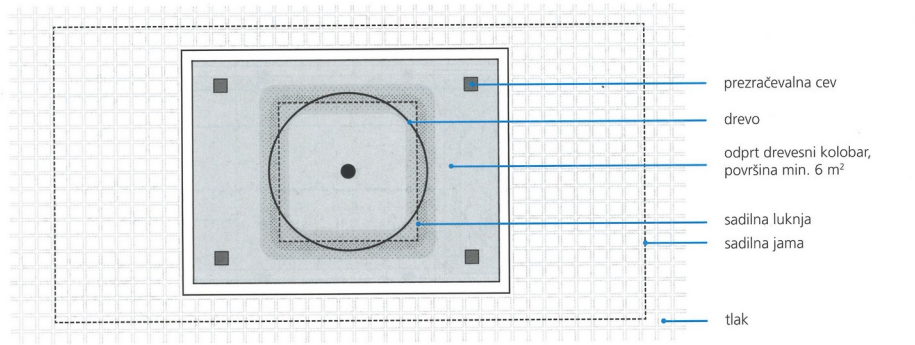
Izvedbe sadilnih jam – parkirišča, substrat B + zračenje

Slika 22:

Sadilna jama z odprtim drevesnim kolobarjem, npr. na parkiriščih za osebne avtomobile; pokrita sadilna jama za sajenje drevesa v neprimernih talnih razmerah s substratom B
(FLL, 2010).

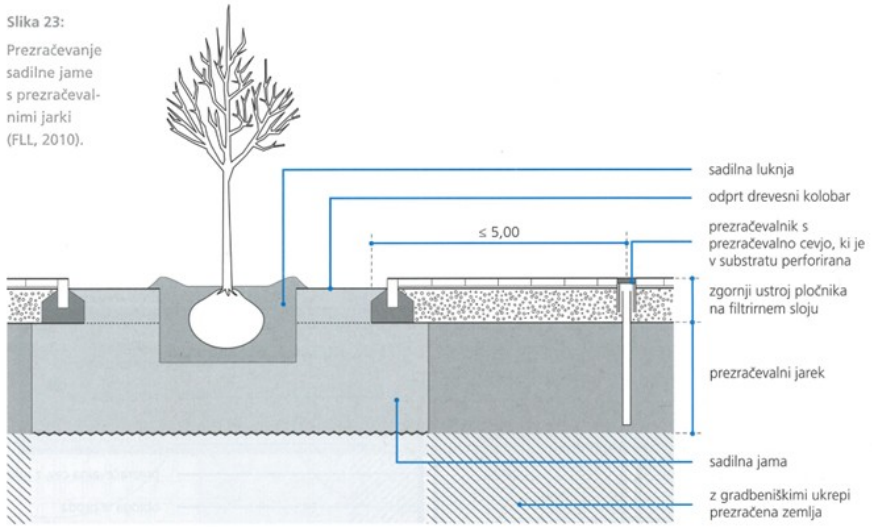
PREREZ

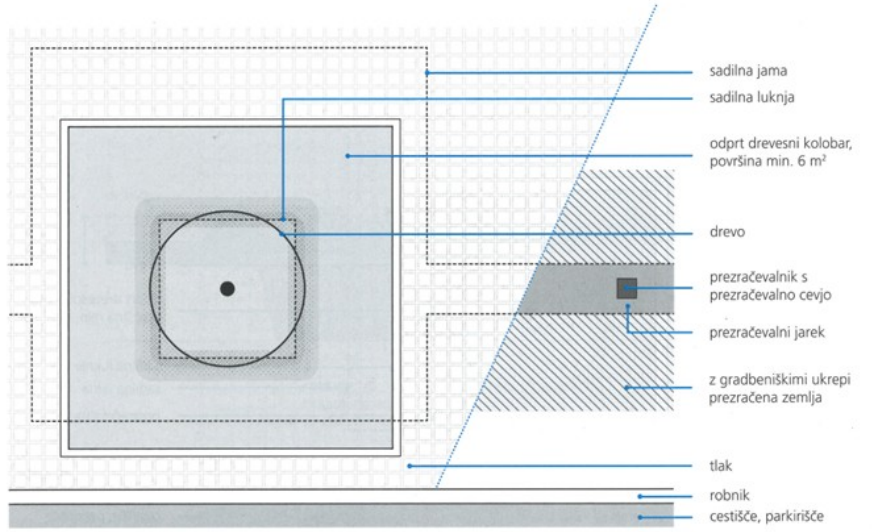
TLORIS

Slika 23:

Prezračevanje sadilne jame s prezračeval-nimi jarki
(FLL, 2010).

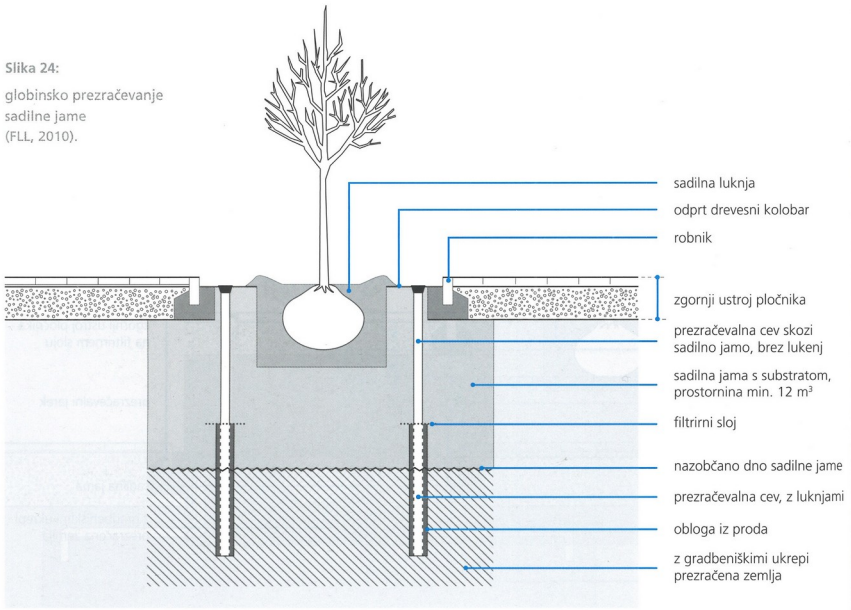
PREREZ

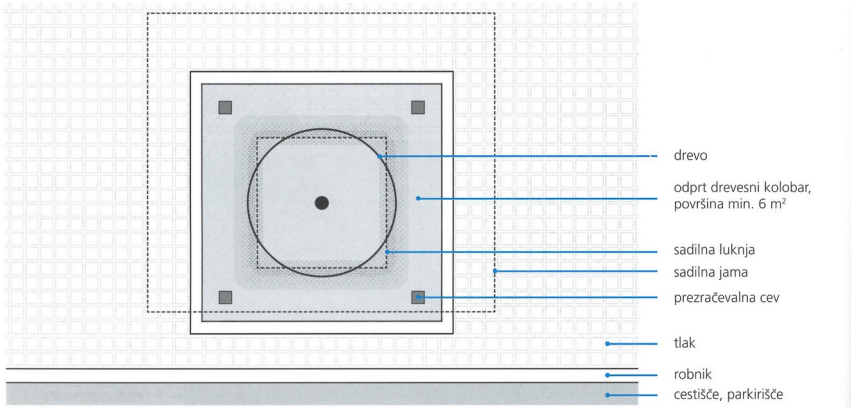
TLORIS

Izvedbe sadilnih jam – globinsko prezračevanje

Slika 24:
globinsko prezračevanje sadilne jame (FLL, 2010).

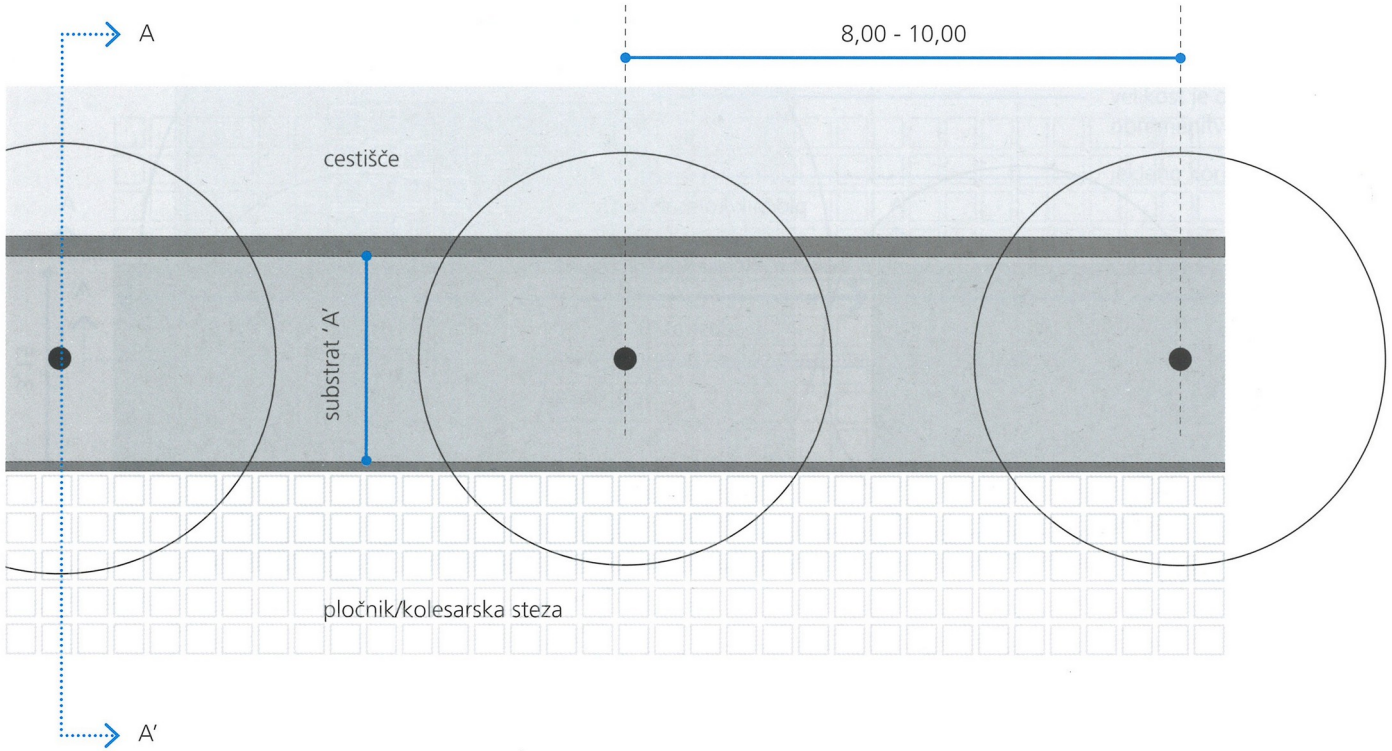

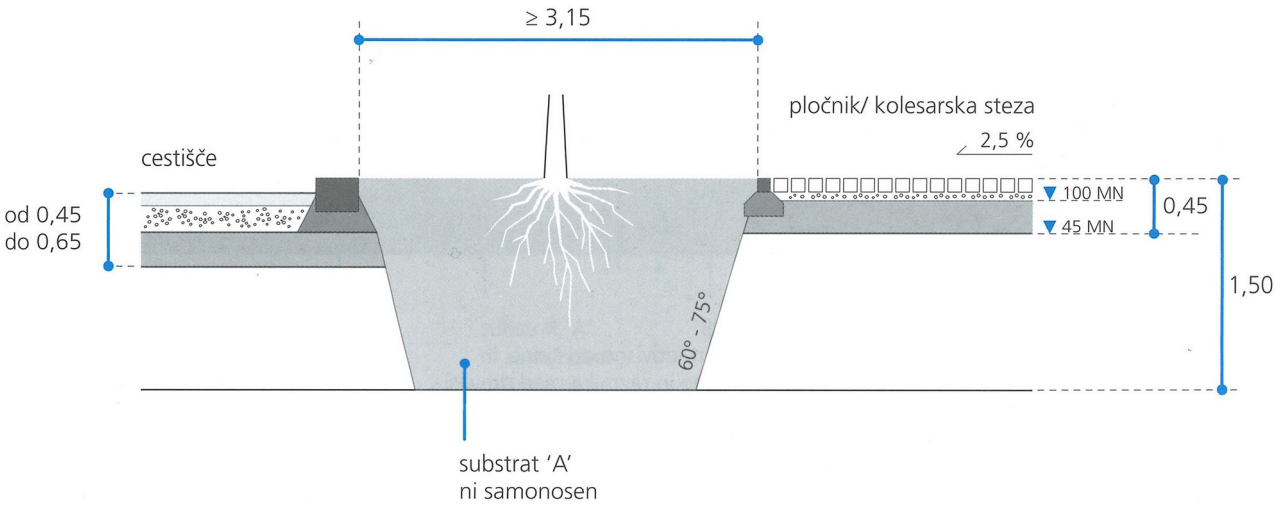
PREREZ

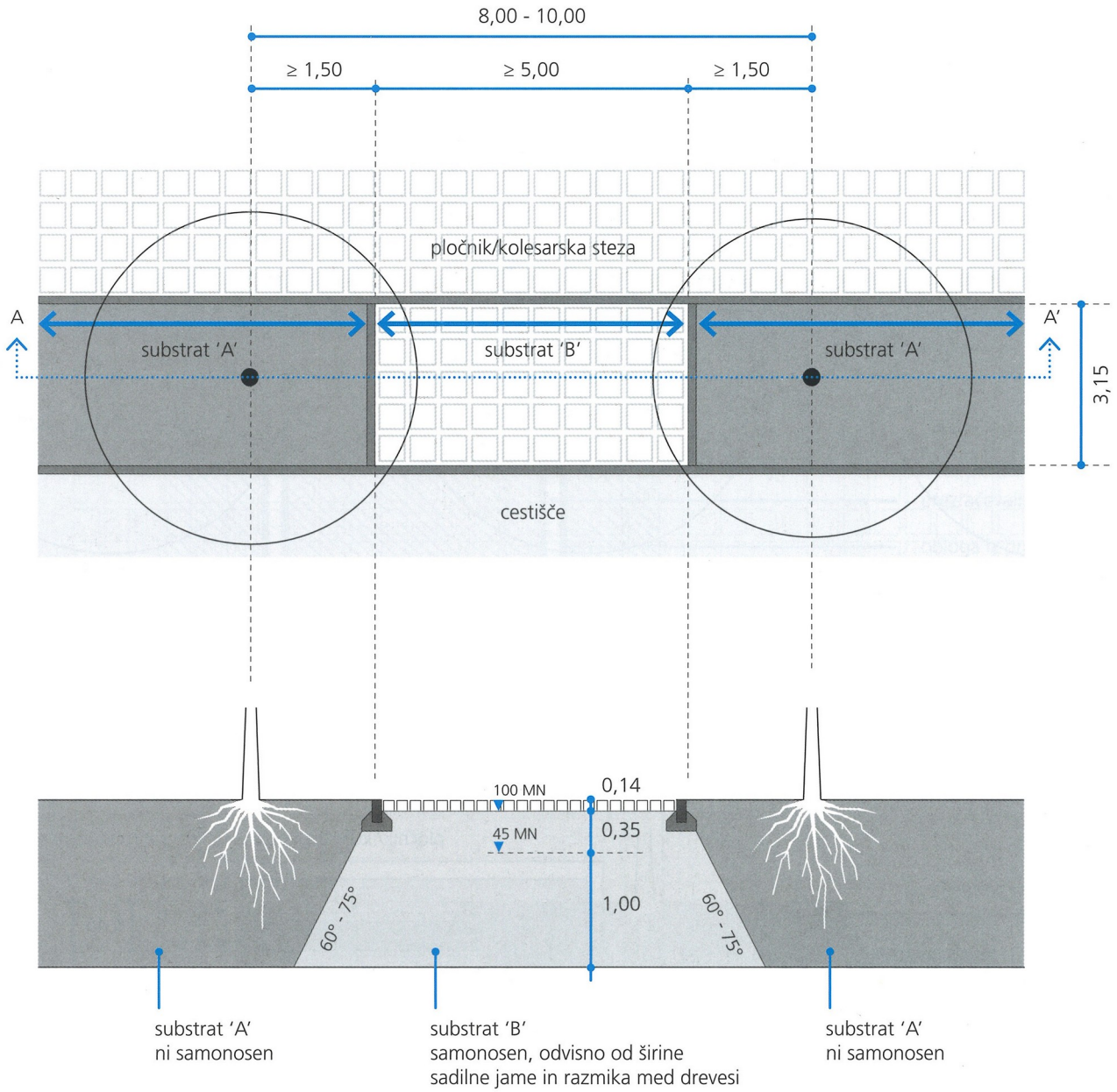
TLORIS

Izvedbe sadilnih jam s substrati A in B

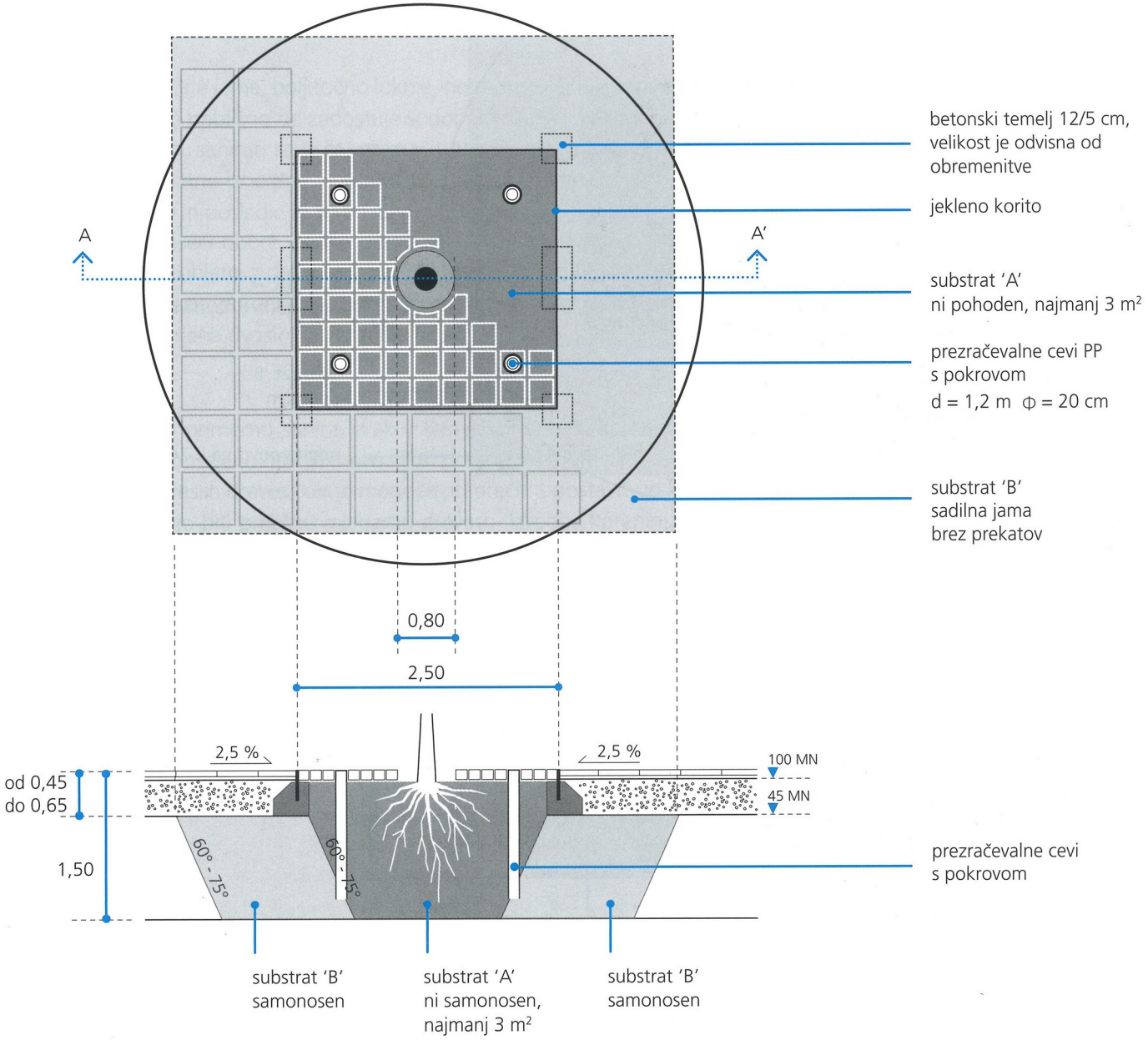

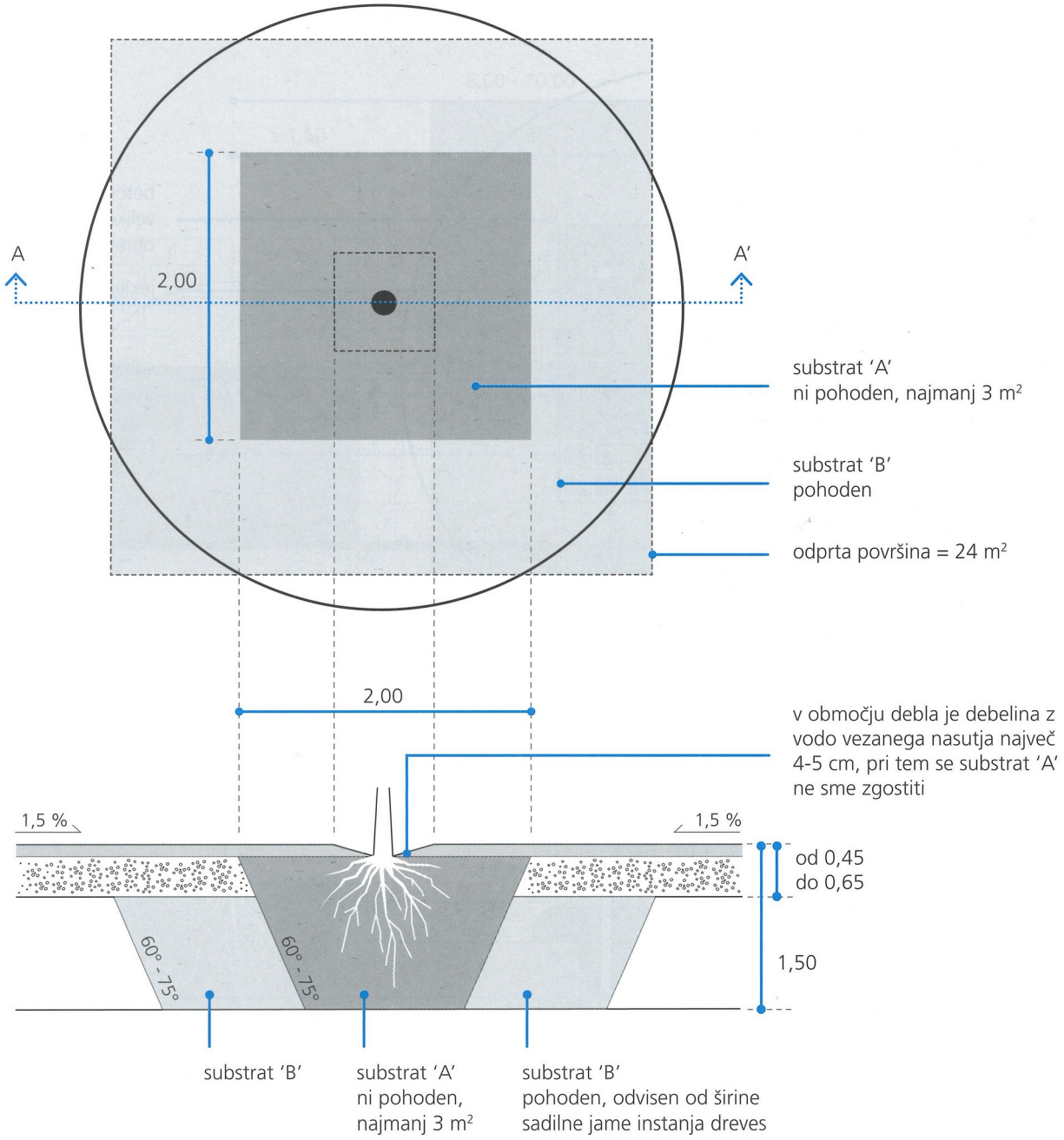
Odprta sadilna jama
Izključno substrat A, novogradnje – širina jame najmanj 3.2 m, celotna površina 24m^2

Odprta sadilna jama
Substrat A in B, novogradnje – celotna površina 24m^2

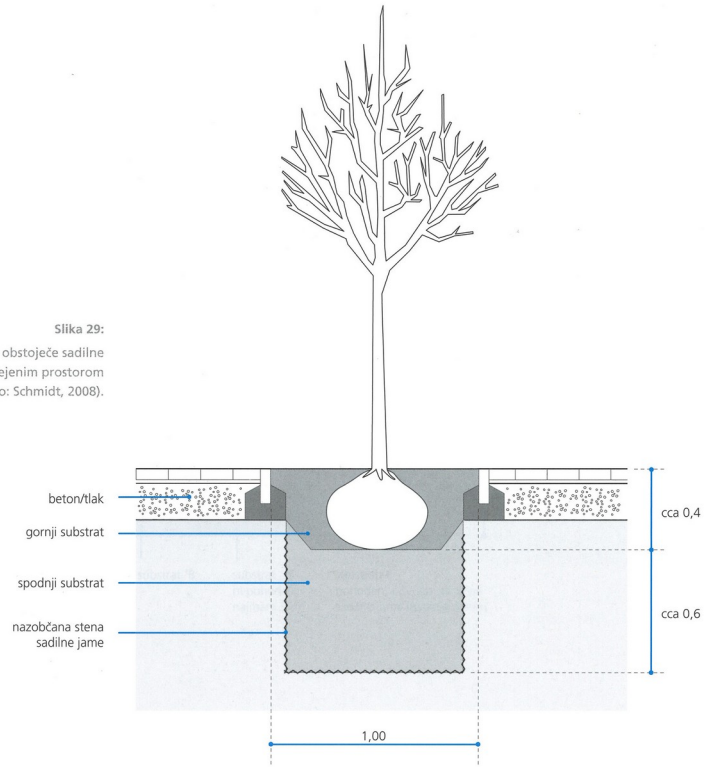
Pokrita sadilna jama s samonosnim pokrovom
Substrat A+B, novogradnje – širina jame najmanj 2.5 m, celotna površina 24m²

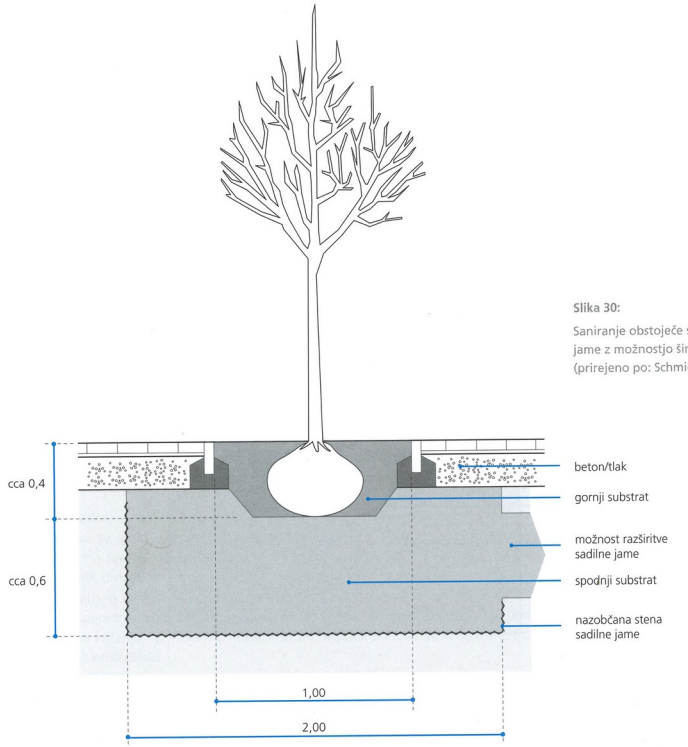
Pokrita sadilna jama s samonosnim pokrovom
Substrat A+B, novogradnje – širina jame najmanj 2 m, celotna površina 24m²

Nadomestne saditve

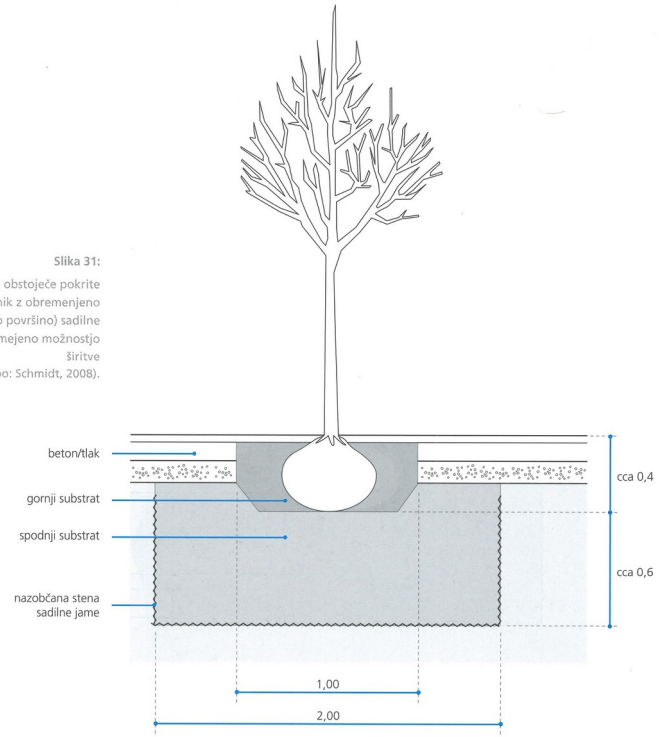
Sanacija starih sadilnih jam

Slika 29:
Saniranje obstoječe sadilne jame z omejenim prostorom (prirejeno po: Schmidt, 2008).

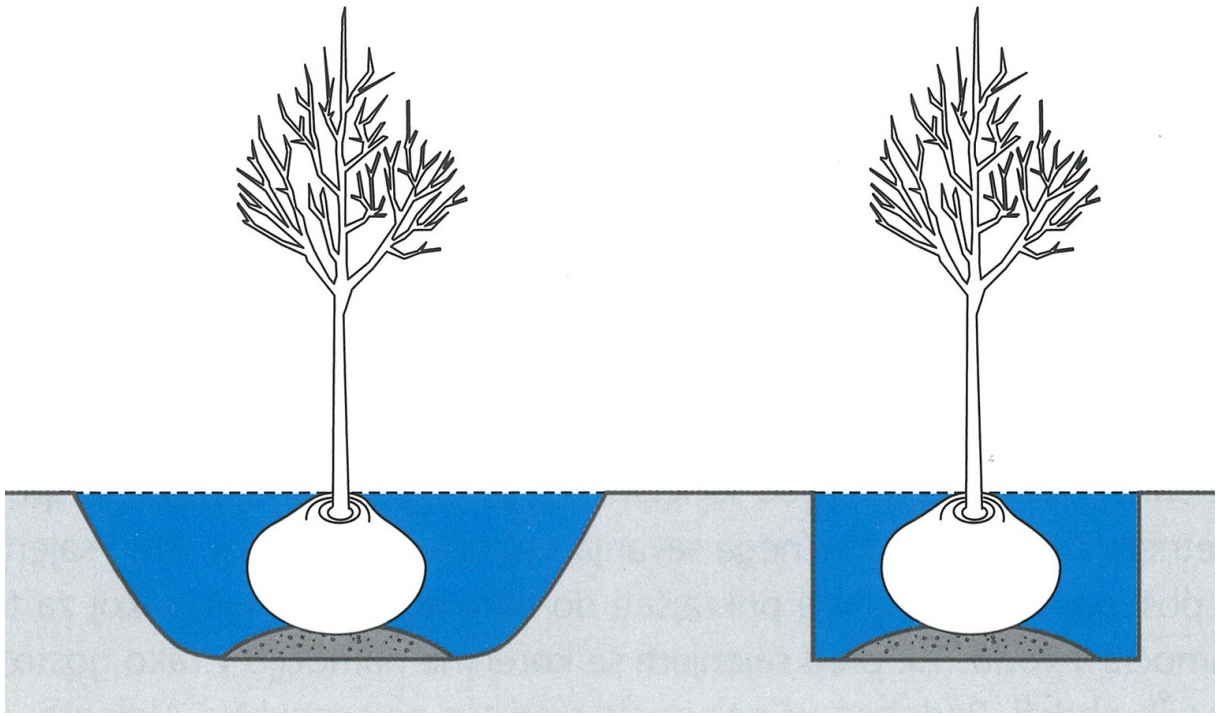

Slika 30:
Saniranje obstoječe sadilne jame z možnostjo širitve (prirejeno po: Schmidt, 2008).

Slika 31:
Saniranje obstoječe pokrite (pločnik z obremenjeno pohodno površino) sadilne jame z omejeno možnostjo širitve (prirejeno po: Schmidt, 2008).

Sadnja in oblikovanje zalivalne kotanje

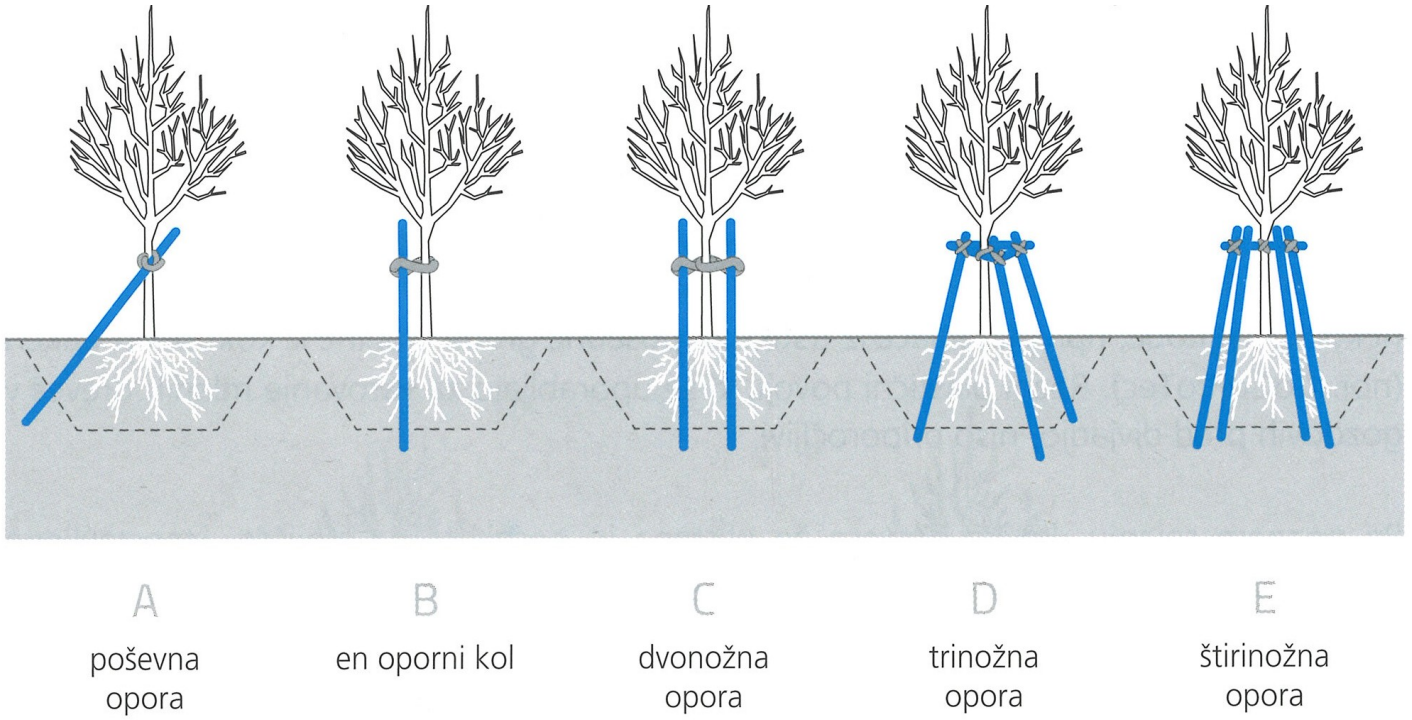
Sadike brez koreninske grude
korenine so izpostavljene, ne smejo biti na soncu, ne smejo se izsušiti, pred sadnjo poškodovane korenine odrežemo in namočimo v gosto blato

Sadike s koraninsko grudo
odstranimo vrečevino okoli debla, korenine lahko ostanejo v vrečevini, če je le-ta ojačana z navadno železno žico. Oboje v zemlji relativno hitro razpade (cca. 2-3 leta)

Primerna sadilna globina

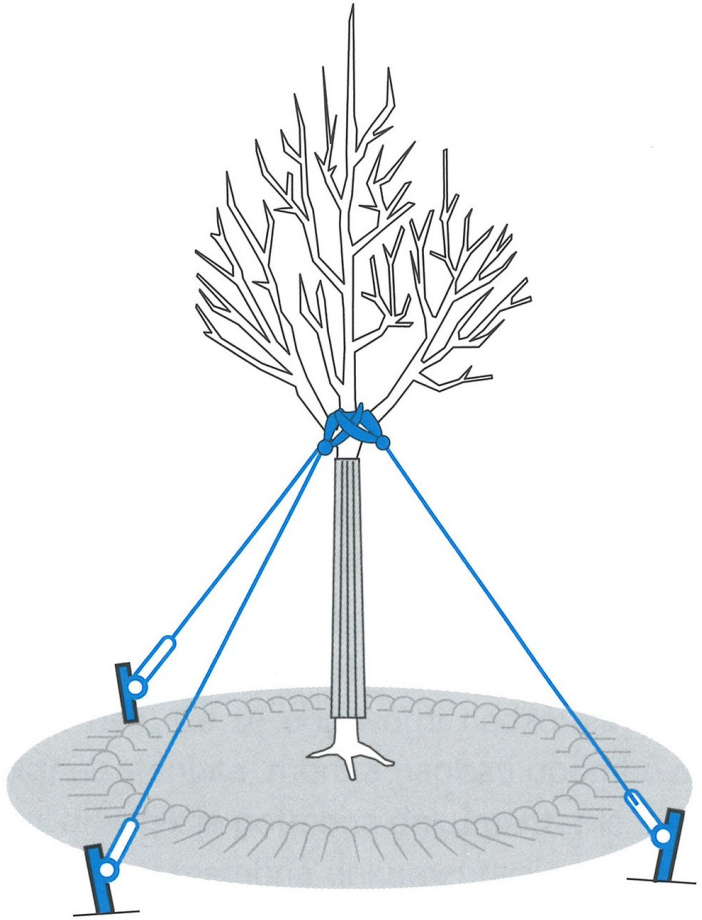
Opore dreves

- **Poševna opora** – primerno za manjša drevesa, postavi se v smeri prometa, da vsaj malo prestreže morebitni nalet vozila
- **En oporni kol** – postavi se v tisti smeri od koder prihaja nevarnost za drevo
- **Dvonožna opora** – postavi se jo tam, kjer je drevo najbolj ogroženo
- **Tri ali večnožna opora** – uporabimo, ko so drevesa močno ogrožena s strani prometa ali kjer jih je treba še dolgo varovati po sadnji

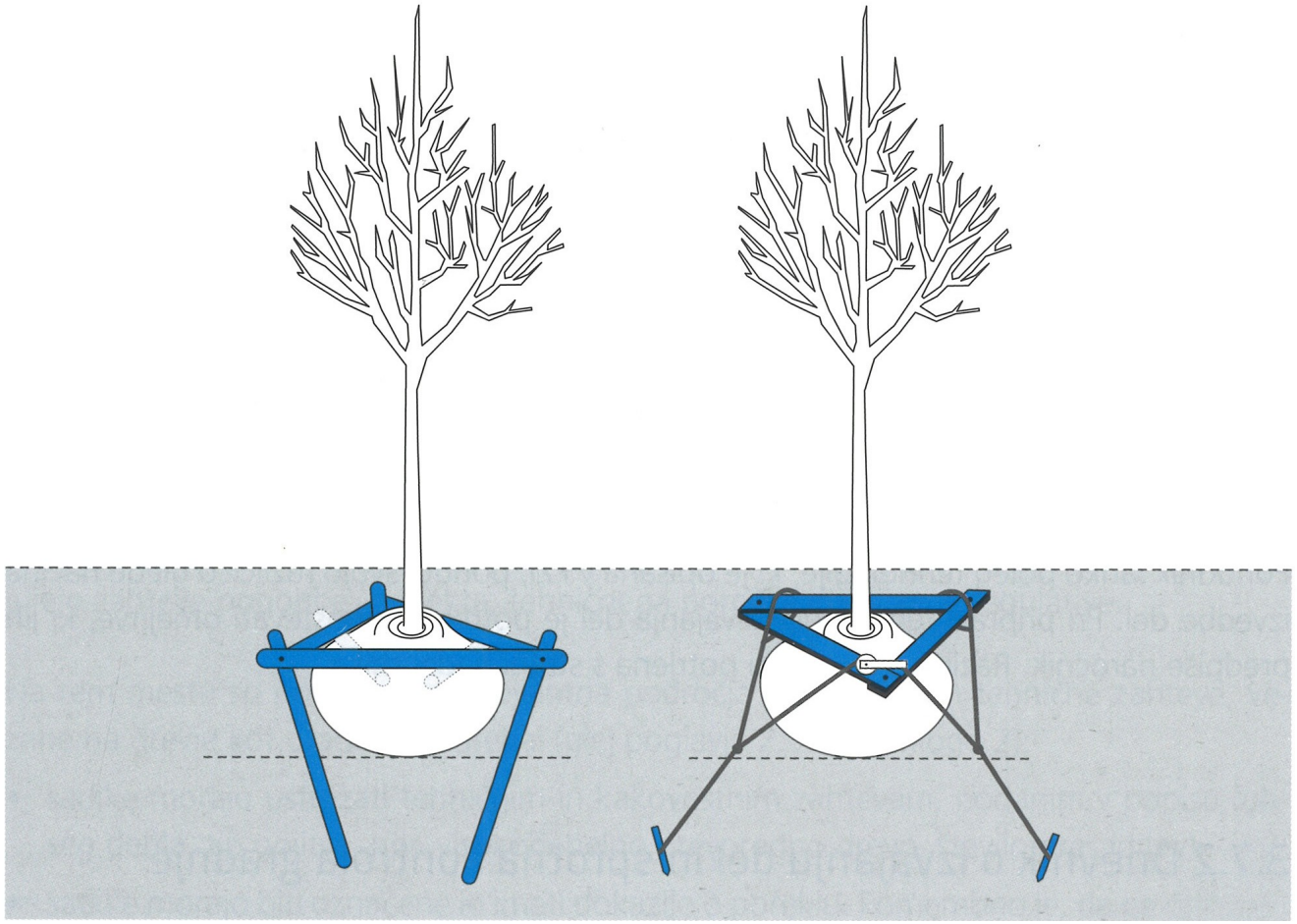

Sidranje dreves

Enostavno sidranje – vidno, nudi dobro oporo drevesu. Primerno za trge

Nevidno sidranje – sidramo koreninsko grudo, povsod tam kjer so vrvi moteče ali za posebne ureditve – npr. zelene strehe

Reference

- Aleksander Šiftar – Mestno drevje, 2011
- Andreas Roloff – Baumpflege (3. izdaja), 2019
- Peter Klug – Praxis Baumpflege, Kronenschnitt and Baeumen, 2021